

ERDÉLYI
18
II. évf. 90. sz. ARA 1 LEJ Péntek 1933 Március 31
MAGYARÁG

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA, A. Iancu (KOSSUTH-u.) 10.

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK MINDEN REGGEL

SZERKESZTŐSEGI ÓRÁK: D. U. 6-tól
ESTE 11 ÓRAIG. — TELEFON: 3-80.

Április elsején egész Németországban kezdetét veszi a:

Hitler örület

Az isteni tizparancsolatot a náci ördögi tizenegy parancsolattal váltották tel. -- Megindult a legtéktelenebb antiszemita uszítás, amelynek bizonyosan a békés polgárság issza meg a levét. -- Hitler meg akarja „védeni” a németországi zsidóságot

Berlin, márc. 29.

Igen erőyes rendszabályokban nyilvánul meg az az ellenakció, amelyet a nemzeti szociálisták indítottak meg annak a propagandának az ellensúlyozására, amit a külföldi zsidóság fejt ki a horogkeresztes német birodalom ellen. A nemzeti szocialista sajtó eddig ebben a kérdésben tartózkodó álláspontra helyezkedett, ma már az „Antgriff” a horogkeresztesek hivatalos lapja

a leghatározottabb zsidó-ellenes tónusban ír és a legszelsőségesebb antiszemita akciót kezdte meg.

Az Angriff a legképtelenebb vádakát szórja a zsidóság felé, államellenes magatartással vádolja őket és azzal, hogy a

zsidók adták a hazaáruló gyilkos szervezeteknek a pénzt.

A nemzeti szociálisták el vannak határozva arra, hogy a „védekezéssel” nem elégszenek meg, hanem azonnal támadásba csapnak át, amint a külföldi zsidó bojkott-propaganda nagyobb méreteket ölt.

A nemzeti szociálisták zsidó-ellenes követeléseivel szemben a német kormány várakozó álláspontra helyezkedik. Hitlerék megvárják, hogy külföldön milyen hatást vált ki a retorzióval való fenyegetés. Ha ez a fenyegetés nem használna, úgy a német kormány eleget fog tenni a nemzeti szociálisták követeléseinek.

Az egyes szervezetek ettől függetlenül már megkezdték zsidó-ellenes agitációjukat. Tegnap Berlinben óriási plakátokkal teherautók vonultak fel. A plakátok felírása a következő volt:

— Ne vásároljatok a zsidóknál!

Schwerinben az üzlettulajdonosokat arra kényszerítették, hogy a zsidó alkalmazottakat azonnal dobják ki állásaikból. Ezek az alkalmazottak most két hónapi fizetésüket követelik, ami viszont az üzlettulajdonosokat érinti súlyosan.

Kedden, a késő esti órákban megjelent a nemzeti szociálisták kiáltványa, amelyben bejelentik az általános zsidó-ellenes bojkottot. A kiáltványnak 11 pontja van, amely szigorú utasításokat tartalmaz. A 11 pont lényegében leszögezi, hogy a védelmi intézkedések egyedül a németországi zsidók ellen irányulnak. A nemzeti szociálisták zsidó-ellenes bojkottja rajtaütésszerűen április elsőjén pontban délelőtt 10 órakor veszi kezdetét. Ettől a pillanattól kezdve a nemzeti szo-

ciálista rohamosztagok őrszemei

óvni fogják a lakosságot attól, hogy átlépjék a zsidó üzletek küszöbét.

A német birodalom területén egyébként

népgyűléseket tartanak, amelyeken követelik, hogy a zsidók a jövőben csak korlátozott számban engedhetők a közép- és főiskolákra, valamint az ügyvédi és orvosi pályára.

Hitler „megvédi” a zsidókat

Berlin, márc. 29.

A Berlinből érkezett újabb telefon-jelentések szerint szerdán délnél minisztertanács volt, amelyen Hitler kancellár elnökölt, aki repülőgépen tért vissza Münchenből. Hitler bejelentette, hogy a braunschweigi eseményeket sikerült tisztázni.

Bejelentette továbbá, hogy a külföldi zsidó terror ellen elhárító intézkedéseket kellett folyamatba tennie a német kormánynak, mert ellenkező esetben a nép nyúlt volna ehhez az eszközhöz és ez a zsidóságra nézve igen végzetes formában nyilvánult volna meg. Ezekkel az intézkedésekkel tehát a kormány megvédi a németországi zsidóságot az esetleges kilengésekkel szemben.

Mialatt a leszerelési konferencia szünetel

Franciaország növeli légi haderejét

Határozottabb alapot keresnek a leszerelési tervnek

Páris, márc. 29.

A légügyi minisztérium közlése szerint a francia hadvezetőség a légi haderejét ugyanarra a színvonalra emeli, mint a tengeri és szárazföldi haderejét. A hadvezetőség külön légügyi főparancsnokságot szervezett.

A párisi lapok annak a véleményüknek adnak kifejezést, hogy a leszerelési konferencia szünetjében Berlinben, Párisban, Londonban és esetleg Washingtonban tárgyalni fognak az irányban, hogy a leszerelési tervnek határozottabb alapot adjanak.

Sok hü-hó semmiért

Felmentették a cirkáló panama összes vádlottait

A hajók átvétele körül a vizsgálat szerint nem követtek el szabálytalanságot

Bukarest, márc. 29.

Hónapokkal ezelőtt a sajtóban is nagy port vertek fel azok a rágalmak, amelyet a Maresti, Marasesti, Regina Maria és Regele Ferdinand cirkálók rendelése körül terjedtek el. A legfőbb számvevőszék szerdán délelőtt öt óra hosszat tárgyalta az ügyet Codrea viccadmiralis, Vasile Vasilescu parancsnok és több magasrangú tengerésztiszt

meghallgatásával és az összes iratok megvizsgálásával, a szakértői jelentések meghallgatása után az ügy valamennyi vádlottját felmentették. Az volt tudvalevően a vád, hogy a hajókat annak dacára is átvették, holott konstatálták, hogy azok minősége nem felel meg a rendelés feltételeinek.

Vissza a régi jó időbe

Petroleummal világítanak a krajovai kereskedők

Kraiova, márc. 29.

A krajovai kereskedők népes gyűlést tartottak a helyi Kereskedelmi Csarnok rendezésében. A kereskedők elhatározták, hogy március 30-tól petróleum lámpát fognak használni. A villany-sztrájkot azért mondták ki, mert a villamos-művek nem voltak hajlandók leszállítani a tulmagas áramdíjat.

Leégett a vilnai csokoládégyár

Vilna, márc. 29.

Borzalmas tűzvész pusztította el Vilna egyik legnagyobb ipari üzemét. Tegnap éjjel rövidzárlat következtében kigyulladt a vilnai csokoládégyár egyik szárnya. A tűz olyan gyorsan harapódzott el, hogy az oltás lehetetlenné vált. Az előállt kár 100.000 zloty.

A kisenevi állomáson

Gránát és kartács

volt az otfelejtett koffer feneke

Kisinev, márc. 29.

A kisinevi állomáson titokzatos leletre bukkant az egyik hordár. A Galac-Kisinevi vasut egyik fülkéjében gazdátlan koffer maradt. A koffert beszovalgaltatta az állomás-főnökségnek, ahol felbontották. Rövid vizsgálat után kiderült, hogy a koffernak dupla feneke volt, amely nagymennyiségű gránátot és kartácsot tartalmazott. A rendőrség most nagy apparátussal nyomoz a titokzatos koffer tulajdonosa után.

Letartóztattak egy bestiális liliomtiprót a regátban

Campulung, márc. 29.

Bestiális merényletet követett el Harti-esti falvában egy 20 éves parasztleány. A parasztleány egy 6 éves kislányt csalogatott be magához és erőszakot követett el rajta. A bestiális szatirt azonnal letartóztatták és átadták az ügyészségnek.

Angliában is?

Összeverekedtek a fascisták és kommunisták

London, márc. 29.

A Sir Mosley vezetése alatt megalakult angol nemzeti szocialista párt népes gyűlést tartott egyik párhelyiségében. A gyűlés folyamán 300 főnyi kommunista tömeg rohamozta meg a termet és kiverte onnan a fascistákat. A tüntetőket csak a lovasrendőrök attakja szórta szét. A verekedések folyamán több súlyos sebesülés történt.

RADIOMŰSOR

CSÜTÖRTÖK

BUKAREST. 12: Gramofon. 17: Rádiózenekar. 19: Előadás. 19.20: Előadás. 20: Gordonka verseny. 20.30: Előadás. 20.45: Zongorahangverseny. 21.15: Hegedűszó. 21.45: Hírek. 22: Táncczene.

BUDAPEST. 9.15: Szalonzene. 12.05: Cigányzenekar. 15.30: Diákfélóra. 16: Szigethy János előadása. 17: Barna János előadása. 17.30: Hegedűhangverseny. 18: Berenlák Nándor előadása. 18.30: Honvédzenekar. 19.45: Küllügyi negyedóra. 20: Színműelőadás. 22: Cigányzenekar (Bura Károly). 22.45: Szórakoztató zene.

ERDELYI
MAGYARSÁG

1933
III. 31.

Itt az új házadó törvény

Leszállították a házadót

Háromszobás falusi ingatlanok után nem fizetnek adót. Uj házak 10 évig adómentesek

Bukarest, márc. 29.

A hivatalos lap március 18-iki száma közli az egyenesadóról szóló törvény módosítását tartalmazó új törvény rendelkezéseit melynek a házadóra és különösen az új ingatlanok adójára vonatkozó része az utolsó percekben is, a javaslat parlamenti tárgyalása során, különböző módosításokon ment keresztül. Erre való tekintettel nem lesz érdektelen ismertetni a törvény végleges szövegét, amint az a hivatalos lapban meghirdetve lett.

A házadó új kulcsa a régi 12 százalékos kulcs helyett, csak 10 százalékos lesz, az új adó tehát egyötrésszel enyhébb lesz, mint eddig volt; viszont ugyanilyen adót fizetnek a be nem épített telkek tulajdonosai is. Az ingatlan jövedelmet ezután is annak hozama alapján állapítják meg, elsősorban az illetékezésre bemutatott bérszerződések alapján, csak ha ilyen nincs, akkor értékeli a kiveto

bizottság az ingatlan jövedelmét olyan ingatlanokkal való összehasonlítás alapján, amelyek az adózandó ingatlan szomszédságában fekszenek.

Azok a falusi ingatlanok, amelyekben mezőgazdák laknak és legfeljebb három szobából állnak adómentesek. Nem fizetnek házadót az egyházi épületek sem, ha jövedelmet nem hoznak és valóban egyházi célokat szolgálnak.

Időleges adómentességet élveznek az új épületek tíz éven át a lakhatóvá válásuktól számítva. Toldalék és pótépületek szintén tíz éven át mentesek a házadó alól, ha a pótépitkezés legalább 50 százalékkal szaporítja a lakrészeket javítások bármilyen terjedelműek is, nem tarthatnak igényt adóelengedésre. Az adómentesség az addicionális adóktól való mentességet is magában foglalja.

Merényletet követtek el a bukarest-temesvári gyorsvonat ellen

Ismeretlen tettesek kőtorlaszt helyeztek a sínekre

Bukarest, márc. 29.

A Temesvár-Bukaresti 16-os gyorsvonat elé Domasnia állomás közelében hatalmas kőakadály került, amelyet a mozdonyvezető nem vett észre. A mozdony az aka-

dályba ütközött és megsérült. Az utasok között hatalmas pánik keletkezett és csak akkor nyugodtak meg, amikor a pályatestet eltakarították és a vonat tovább indult. A nyomozás megindult a merénylők után.

Berlinben folytatják le a vizsgálatot a bukaresti gégetűkör-panama ügyében

Külön bizottság utazik a német fővárosba

Bukarest, márc. 29.

Dr. Popovici Mihály igazságügyi miniszter utasította Dumitrescu ügyészt és Constantinescu vizsgálóbíró, hogy az ismeretes gégetűkör-panama ügyében, amely

rendeletet még az averescanus-kormány idején, Lupas közegészségügyi miniszter minisztersége alatt eszközöltek, Berlinbe menjenek és a szükséges vizsgálatot ott folytassák le.

Idill a konstancai kikötőben

Letartóztattak három botránytoko- zó angol tengerészti- szlet

Az egyik angol inzultált egy román repülőthadnagyot

Konstanca, márc. 29.

Nagy botrány játszódott le a „Luther” étteremben. Az egyik asztalnál több román tiszt foglalt helyet. A mellettük levő asztalt három angol tengerész tiszt részére tartották fenn. A megjelent angol tiszték botrányos módon viselkedtek és az egyik ittas állapotban levő tiszt inzultálta Stangaci repülő főhadnagyot. Az asztalnál levő egyik kapitány erre eltávozott és rövidesen egy csendőrpattallal tért vissza. A csendőrök letartóztatták a három angolt. Nemsokára Capris komisszár is megjelent, aki arra figyelmeztette a letartóztatást eszközölő kapitányt, hogy ehhez nincsen joga. A kapitány azonban kijelentette, hogy felhatalmazás alapján cselekedett és így a foglyokat nem adja át a rendőrségnek. A katonai botrá-

nyok most a rendőrséggel karöltve végzik a nyomozást a kínos ügyben.

Kóbor cigány két revolver- lövessel leterített egy gazdát

Koliba, márc. 29.

Két kóbor cigány tegnap éjjel behatolt Barbu Ilie paraszt udvarába. A kutyák azonban megneszeltek a tolvaj cigányokat és éktelen ugatásba kezdtek. A gazda is megjelent erre az udvaron, de az egyik cigány revolvert szegzett rá és azzal fenyegette meg, hogy lelövi, ha megmozdul. A gazda védekezni próbált, de a cigány erre kétszer belelőtt. A szerencsétlen gazda rövid szenvedés után meghalt. A gyilkos társával együtt elmenekült.

TREFAK

— Szóval te szilárdan eltökélted magad, hogy csak olyan nőt veszel feleségül, akinek nagy hozománya van?

— Természetesen! Nem tudnám elviselni azt a gondolatot, hogy nem gondoskodtam kellően a feleségem jövőjéről.

A férj kétségbeesetten nézi a drága modelleket, amelyeket a feleségének bemutatnak.

— Hiszen tudod drágám, — jegyzi meg félénken — hogy minél egyszerűbb a ruha, annál előkelőbbnek hat.

— Hadd csak, — inti le bosszusan a felesége — tudod jól, hogy ki nem állhatom az előkelőségtől!

Marie Dorval, a neves francia tragika egy jótékonyági ünnep alkalmából adományt kér egy gazdag gyárostól.

— Sajnos, nincs semmim, amit adhatnék! — utasította el a gyáros a művésznőt.

— Akkor csak mondja meg bátran — riposztolta a színésznő — hogy mire van szüksége. Mi elvégre a szegények részére gyűjtünk.

Holnap jubilál a háztartási alkalmazottunk.

— Hát ez meg hogyan lehetséges? Hiszen csak ötödik éve, hogy férjhez mentél.

— Igaz, de holnap áll szolgálatba a huszonötödik leányunk.

A fölfuvalkodott ember azokra is bosszankodik, akik előre viszik: még kocsija lovaira is görbén tekint.

Nevetni annyi, mint kárörvendezni, de tiszta lelkiismerettel.

„Az ember nem udvariatlan, ha egy kővel kopogtat azon az ajtón, melynek hiányzik a kilincse” — így gondolkodnak a koldusok s mindenféle nélkülözők, de senkisémet ad nekik igazat.

Ez az ember olyan irigy, hogy senkisé kívánhat neki gyermekeket. Még rájuk is irigykednek, hogy nem lehet többé gyermek.

— Te Egon nézd, milyen szép aranyvégű botom van. Csak az a baja, hogy egy kicsit hosszú, hosszú...

— De kedves Arisztid, hát miért nem vágatsz le az aranyfogójából?

— Azt sajnálnám öregem, sajnálnám...

— Hát talán alól a botból vágatnál le, Arisztid?

— Ugyan Egon, de mikor nem alól hosszú...

Holnap jubilál a háztartási alkalmazottunk.

— Hát ez meg hogyan lehetséges? Hiszen csak ötödik éve, hogy férjhez mentél.

— Igaz, de holnap áll szolgálatba a huszonötödik leányunk.

Mibe kerülnek ezek a cukorkák?

— Hat darab öt fillér fiacskám.

— Hatot ötért? Akokrt ehát ötöt négyért, négyet háromért, hármát kettőért, kettőt egyért s egyet... semmiért. Hm akkor csak egy cukorkát kérek.

Miért nem köszönsz te mostanában Braunnak?

— Ez a fickó a legutóbbi utájáról egy képeslapot küldött, amelyre csak ennyit írt: „Szeretném, ha itt lennél. Barátod Braun”.

— Dehát ez csak nem ok arra...

— Gondolod?... A képeslap az ottan...
...háza ábrázolta...

Ileana főhercegnőnél, aki a modern kor szorgalmas szobrászművésze

A fiatal román főhercegnő nyilatkozik hazájáról, honvágyáról, munkájáról és szép gyermekéről

A mult esztendő pünkösdi vasárnapján egy meleg nyáreleji napon — sosem felejttem el, amikor Románia királynője így mutatta be legfiatalabb leányát, Ileana főhercegnőt az elegáns Krantz Ambassador szálló szalonjában:

— Itt van a drága, kékszemű gyermek! „Kékszemű gyermek”. Ezt a címet viseli Románia poétalelkű királynőjének egy remekbeszőtt költeménye is, amelyet legutóbb a bécsi „Existenzschutz” irodalmi esélyének csemegéül szolgáltak és amely irodalmi eseményről annakidején részletesen beszámoltam a romániai sajtóban.

Azóta kilenc hónap telt el és amikor most a mödlingi Park-strassen a Rosegger-utrá törtetek, hogy Ileana főhercegnő szívélyes meghívására megjelenjek színe előtt, — vastag, puha hótakaró borítja az utat és a szürke égről nehéz nagy hőszenek szállnak alá, a Szt-Ottmar templom, a „hazak” palatetői, a zöld fenyőágak mind úgy festenek, mintha valami mesebeli kéz cukorral hintette volna be őket.

Csakhamar eljutok Antal főherceg és Ileana főhercegnő villájába a Rosegger-utrá már benne is vagyok a hatalmas, pazar berendezésű könyvtárszobában, ahol a mult év augusztusában szemtől-szembe állottam Románia királynőjével, Máriával. A szoba tele van a királyi család fényképeivel, sőt itt van már a legifjabb Habsburg főherceg a bájos, aranyos István portréja is.

A szomszéd szobából a rádió déli hangversenye hallatszik és pillanatok múlva nyílik az ajtó és előttem áll fekete-fehér ruhában, egyszerűen és mégis fenségesen a szinte bakfis-szerű, karcsú Ileana főhercegnő. Szép arcának nemes vonásából, nagy, kék szemek csillognak s hatásos kontrasztot adnak a hullámos, gesztenyebarna bubitri. zurájához.

— Bemutatom Önnek az én kis Istvánkát — és máris lekötőző szívélyességgel invitál beljebb a hallon keresztül a világos, ragyogó gyermekszobába, ahol az egyik kis sarokban István főherceg egy fehér szőnyegen fekszik égszínkék pizsamában, fehér kis kötött cipők vannak parányi lábain. A falról az orleansi amazon arcképe néz le teljes fegyverzetben.

— Habsburg István főherceg nagy hős lesz — jósolja a nőrsz.

Ileana főhercegnő magához emeli a jövő hősét, kedves bájosággal babusgatja, ölelgeti. Szinte úgy látom magam előtt, mint Rafael Madonnájának megtestesülését.

A Darling ismét a nőrsz gondjaira marad és már indulunk feljebb a főhercegnő műtermébe. Egy csodálatosan szép csendélet az első, még friss, alig pár órája befejezett festmény az első, ami szemembe ötlök.

A könyvtárszobába visszatérve, Ileana főhercegnő művészi törekvéseiről beszél.

Az Ascot melletti Heathfield-i intézetből minden héten Londonba utazott és szorgalmasan vette a rajzleckéket Anglia legnevesebb karcművésznőjétől és már

Bukarestben is tanítványa volt Steriardi művésznak, később a plasztikát a híres román szobrásztól, Jaleától tanulta.

Egy nagy albumot tár elé, tele szobrainak ragyogóan sikerült és nagy tehetségének számot adó fényképekkel.

Ott látom Mária királynőnek, Elena Petrescunak, a román keresztény nőmozgalom vezetőjének szobrát, amely még Bukarestben készült. Sok szobor a Fekete-tenger melléki Balciban készült Mária királynő pompadour nyaralójában.

Bukarestben is tanítványa volt Steriardi művésznak, később a plasztikát a híres román szobrásztól, Jaleától tanulta.

legcsodásabb alkotása: egy tengermelléki halászház és itt készült egy hadihajó, tiszteivel együtt, amely a királynő testőrségét alkotva, horgonyozott itt annakidején. Itt vannak Simonica hadnagy, Receanu főhadnagy, Paisi kapitány szárnysegéd szobrai, majd egy török leány, sok török gyermek majd elem tárja egy plakett reprodukcióját, amelyet saját eljegyzésére készített s amely férjével együtt ábrázolja. Ezt főlegényének dedikálta és most ott függ talizmánként a mödlingi kedves villában. Egy gyöngyökkel övezett plakett, amely a tengerészek patro. nusát ábrázolja, e felirást viseli: „Dei Mater stella Mares ora pro nobis”. Ennek kicsinyített mását ott látom egy kis aranyiancon a főhercegnő alabástromos nyakán.

De itt van a fiatal művésznő remekbeszabott szobra királyi atyjáról: Ferdinandról, majd elémtárja utolsó művészi alkotását is: első szülőttjének fejéről készült modelljét.

Megtudom, hogy Mária királynő tavasszal Marokkóba igyekszik s erre az utra a fiatal főhercegi pár is elkiséri.

— Hamar visszatérek — mondja a főhercegnő — vár az én aranyos kis fiam, István.

— Megvallom — feleli kérdésemre — sokszor elővesz a honvágy, ilyenkor szeretnék hazamba repülni, bár Ausztriában igazán második hazámra találtam. Nagyon szeretem az itteni népet.

— Naponta uszok a mödlingi uszodában — mondja tovább — télen sokat korszolyáztam. Sokat olvasok. Kedvenc olvasmányaim Dickens, Thackeray, Baring, Galsworthy regényei.

Kis román akcentussal, szinte folyékonyan beszéli a német nyelvet.

— Egy azonban mégis hiányzik itt nekem — mondja végezetül — bukaresti társnőim, a bukaresti női cserkész-légió, amelyet én hívtam életre, a Camping. Ma már 4000 tagja van a csapatnak.

— Most pedig sietek vissza az én Istvánomhoz — mondja bucsuzóul a szépséges Ileana főhercegnő-szobrászművésznő...

(mikes)

Megátkozta a munkácsi csodarabbi a Fox- filmtársaságot

Lánya esküvőjének különös
epilógusa

Budapestről jelentik: Közöljünk egy exotikus hírecskét is: nagy bajban van a munkácsi csodarabbi, akinek leánya nemrég ment férjhez hetedhétországra szóló ünnepségek között. Az esküvőre ugyanis a Fox-világíradó is elküldte az operatorját s a jó, öreg rabbi is belebeszél a gépbe. Emiatt most rettenetes támadást intéztek ellen, mire a rabbi sürgönyözött Foxéknak, hogy az egész filmet azonnal semmisítsék meg, amiről persze Foxék hallani sem akarnak. Spira a munkácsi csodarabbi erre megátkozta nem csak a Fox-társaságot, de mindazokat, akik a filmet tilalma dacára meg merésznének nézni.

Karlsbad tele van német menekültekkel. Karlsbadból jelentik: Az idén korán kezdődött a szezon. Karlsbadban ugyanis március végén egyetlen kiadó szobácska sin. Ezen Karlsbad tele van németországi menekültekkel.

Belegázolt a multamba Sylvia a tenyérjös

Kihágtam. Vagyis elmentem egy tenyerjósához. Sokat hallottam a tudományos kézolvásásról, elhatároztam tehát, hogy megismerkedem a jövőmmel.

Igy kapóra jött a következő apróhirdetés: Tudományos kézolvásás. A világhírű Mm. Sylvia újból fogad 11-től 7 óráig naponta. Vasárnap kivételével.

Felültem egy barátommal a villamosra és elmentem a jelzett helyre.

Összeszedtem maradék erőmet és barátom belökött az ajtón. Jobbra mentem, aztán balra mentem a sötét előszobában. A fogam vacogott és éreztem, hogy rettenetes jövő vár reám.

Beléptem kíséremmel egy szobába, ahol egy csinosnak mondott, határozottan öregedő, szőkülő hajú Sybilla ült, egy könyvekkel telerakott asztalnál. A barátom is velem volt, de őt kiküldték. (Tudvalevőleg a jósnők csak egynek szeretnek jóslni egyszerre, tanuk nélkül, mert úgy hitelesebb).

A jobb kezébe vett egy nagy nagyitót, a bal kezébe vett egy kis nagyitót, aztán az asztalon fekvő mutatópálcára nézett és nem tudta, hogy hova vegye, majd hirtelen, energikus mozdulattal, a nagy nagyitót letette a kezéből, felvette a mutatópálcát, átvilágította a tenyeremet, nyársra szurta és — a jövőmbe látott.

— Ön tizenháromeves koráig súlyos betegségeken esett keresztül. Önt meg fogja érteni a felesége. Az Ön családjában mindenki hirtelen halt meg, de az Ön életkora hatvanhat év.

— Két gyereke lesz és már most is van

néhány. Harnincéves korában nagy sikerei lesznek. Huszonnyolcadik életéve kritikus esztendő. Beteg lesz, súlyos csapások fogják érni, de huszonhatéves korában megnősül. Jelenleg szívidegessége és vesebaja van. (A vesémbé látott, meglátta a ténylegesen létező két vesekövet).

Ezek után bejött a barátom és neki jószolta: hogy parkett-táncos volt, hogy egy év múlva el fog válni a feleségétől és hogy a nyolcvanhétéves édesanyja ideges.

Nekem ez alkalomból utólag megemlítette, hogy tehetséges karikaturista vagyok (Lehet, hogy igaza van. Még nem próbáltam de mindig éreztem, hogy pályatévésztem ember vagyok). Ezenkívül feltalálói képességemet emelte ki.

Feltaláltam magam és — megleptem

És most még egyszer kihágok. Megjósolom, hogy Madame Sylvia kihágott és ki fog hágni ezután is, mert kihágást követ el az, aki pénzért jövődöt mond, anélkül, hogy annak feltételes és esetleges igazságát kihangsúlyozná: Madame Sylvia, alias Sedow, ezt tette: Jóslott, jövődöbe látott, mutat idézett; a tenyeremből akarta megállapítani az életem folyását, bekövetkezendő halálomig.

De ez nem sikerült neki, legalább is a multa vonatkozólag nem. Tizenháromeves koromban atléta voltam és az orvosok az egészség mintaképeül állítottak oda a kortársaim elé. Nem nőülhetek meg a huszonhatodik életévemben, mert harminc egy vagyok és három éve nő.

Piccard professzor két újabb sztratoszféra- repülésre készül

Londonból jelentik: Piccard, a világhírű belga sztratoszféra repülő előadást tartott az angol Tudományos akadémián. Előadásában bejelentette, hogy a jövő évben két új repülést hajt végre. Az egyiket Brüsszelből, a másikat Csikágóból.

Béke van és fegyverkeznek

Tizenöt éve „dul” a béke a nagyvilágban. És Európa, Ázsia, Amerika minden pontja parazsat rejt maga alatt. Ime rövid s futó képünk a legújabb világeseményekről

Franciaország: Párisban megszavazták a köztisztviselők fizetésének csökkentési tervét és mindenütt takarékoskodni fognak. Elhát a győztes és sarcot kapó Frankhon, igaz ugyan, hogy például a hadikiadások terén leszavazták a takarékoskosságot célzó törvényjavaslatot. Fegyverkezésre kell ez várni.

Anglia: Fegyvergyáraink teljesen üzemben vannak! — jelentette ki egy angol miniszter az angol parlamentben. A Kína-japán között dúló háború szolgálat „anyagot” a fegyvergyártásra. Japán sokmillió értékű hadianyagot vásárolt. Igaz, hogy most — ugylátszik már szünőben a fegyverrendelés, a nagy angol lapok harcot indította a Japánba irányuló fegyverszállítás ellen.

Jugoszlávia: Nőttön nő a szuronyerdő körülöttünk. Olasz híradás szerint Csenszlovákia nem kevesebb, mint 2600 vagon fegyvert és municiót szállított az utóbbi időben Jugoszláviába.

STRASSNOFF IGNAC

világhírű kalandor-király izgalmas széhamosságai

28

Es a fegyencek nem állanak hátsó lábukra, mint a vadállatok és nem harapnak, nem ostromolnak nem támadják meg időmitójukat.

Mennyivel tökéletesebb produktója az az idomitásnak, mint amit a cirkuszban látnunk. Mennyivel könnyebb a munkája annak, aki egy tucat oroszliánnal, tigrissel és farkassal piramist állít, vagy az oroszliánal birkózik, öklé, vagy a fejét az oroszlián szájába dugja be. Mert hiszen azok az elkorcsosult vadállatok, amelyek az állatkeretek ketreceiben járnak többé-kevésbé dühösen fel és alá, születésük percétől kezdve erre a teljességükre vannak idomitva. Megtanulták, hogy vak eszközök legyenek tanítómestereiknek.

Mig az ember, a fegyház műhelyének padjai mellett dolgozó ember végtére is is ten szabad ege alatt nőttek fel, vért szagoltak és saját testvéreiket pusztították el, tehát vadabbak és elkeseredettebbek am azoknál.

Képzelnünk el egy tömeg embert, a társadalom legpiszkosabb, legaljasabb salakját. Amelynek soraiban egy apa vagy egy anya gyilkos még a jobb osztályhoz tartozik. Ennek a társaságnak az elittjéhez. Embereket, akiket életfogytiglani büntetésre ítélték és akik nem reménykedhetnek már semmi véltetlenben, semmi kegyelemben, semmi könyörületben, hanem érzik, tudják, hogy életük utolsó napjáig a börtön falait fogják maguk körül látni.

A fegyházigazgató missziója

A szabadságot élvezők közül ki az, aki eltudja képzelni, mit érez egy olyan ember, akit életfogytiglani fegyházra ítélték? Mit érez egy olyan ember, aki a szabadságban olyan szabadnak érezte magát, olyan szabadon mozgott, hogy nem ismerte el maga fölött a törvényt és akinek ott, ahol milliónyi ember elegendő helyet talált magának a megélhetésre és nem keresztezte egymás életútját, ő neki nem volt elég a hely? Mit érez egy ilyen ember, amikor a három coil vas-tag vasalt, nehéz tölgyfa ajtó bezáródik mögötte, csak a félméter vastag kopár téglafalat, meg a karvastagságu vasrudakkal elzárt ablakokat látja maga körül anélkül, hogy reménye is lenne ahoz, hogy az ajtó, a fal, az ablak valaha is végleg megnyíljen előtte.

Es ehez az emberhez másnap reggel az első rettenetes éjszaka után bemegy a fegyház igazgatója egészen egyedül, minden kíséret, fegyver nélkül, mert még a sétabotját is kint hagyja az ajtó előtt, beteszi magga mögött a nehéz tölgyfaajtót, vagy vasajtót, leül a fegyenc cellájának székére és megkérdezi, hogy az az ember, akinek nincs többé mitől félnie, nincs mit vesztenie, de nincs is mit remélnie, vagy nyernie, hogy aludt az éjszaka, hogy érzi magát, mivel foglalkozott az első 24 órában.

Es beszél, beszél egy félóra hosszat ezzel a minden vadállatnál elszántabb bestiával, míg napbarnította, vagy a szenvedésekkel sápadt arcán a könnyek végigperegnek, talán első alkalommal egész vad élete folyamán. Es mikor a fegyházigazgató az ajtóból még egyszer visszaköszön, elhagyja a cellát, akkora megtörtént a csoda, a vadabb bestia, az emberiségéből kivetkőzött ember megszeliült, megtört.

Ezért érzhető az, hogy ezeket az embereket, még ha tömegben vannak is egyetemen tekintettel és néhány nem mindig barátságos, udvarias szóval egy olyan fegyőr, mint amilyen engem fogadott, irányítani, kormanyozni és rendben tartani képes.

Fegyházi életem második napján az igazgató engem is meglátogatott, érdeklődött aziránt, hogy aludtam, a lelkemre beszélt, amíg könnyek szöktek a szemembe és amikor elbúcsúzott tőlem, meg akartam köszönni, fejemet az asztal szélére hajtva.

Az igazgató nemes munkatársai

Amennyire az igazgató értette annak a módját, miképen lehet a fogoly lelkét meggyógyítani, úgy fáradozott állandóan a fegyház orvosa, dr. Krutyl azért, hogy a beteg fegyencek testét meggyógyítsa. Le sem tudom írni, mennyire értett ahoz ez a doktor, hogy a legkésőbb orvosságot is megadja, ha jó, meleg, résztvevő szavakkal. Bűnös is volt rá, hogy az ő intézetében a leggyakrabban fordult elő haláleset.

Az emberek meggyógyításának kimondhatatlanul nehéz munkájában a harmadik legveszélyesebb társ a pap volt. Még pedig egyik pap, felekezetre való tekintet nélkül.

(Folyt. köv.)

Zeletzki tagad

De a vizsgálat során mindjobban beigazolást nyer azt a tény, hogy nagyszabású megvesztegetések történtek. -- Sokan már meghaltak s így nehézségek merülnek fel a bizonyítások során. -- Okmányok, amelyekért 70 milliót kértek Zeletzkitől

Bukarest, márc. 29.

A hatóságok a Zeletzki-féle ügyben igen érdekes adatnak jutottak a birtokába. Zeletzki egyelőre tagad. Azt a memorandumot, amelyet két nappal ezelőtt fogságában szerkesztett a király elé akarta terjeszteni. Ebben a memorandumban többek között azt írta, hogy mindig úgy viselkedett, mint egy igazi jó román.

Pomponiu ezredes egyébként érintkezésbe lépett a Skoda-gyárral, hogy megszerezze a nyomozó hatóságok Zeletzki levelezésének siffre-kulcsát. A hatóságok megállapították, hogy szó van egy nagyarányú oklevélhamisításról is, amelynek középpontjában egy Saligni nevű orvos szerepel. Saligni neve nem ismeretlen Nagyváradon. Az imperium-változás első esztendejében

hosszabb időt töltött Saligni Nagyváradon.

A Jorga-kormány idején Saligni feljelentést tett a Skoda-ügyben, de adatait csak néhány millió ellenében volt hajlandó kiszolgáltatni. Amikor Saligni meghalt, levelezése között olyan iratokra bukkantak, amikből kitűnt, hogy a kompromittáló adatokat

Saligni 28 millió lejért a Skoda-gyárnak adta el.

Most tisztázzák „S” ezredes szereplését, aki-ről megállapították, hogy okiratokat adott el Zeletzkinak 24 millió lejért. Később ismét több fontos okmányt szerzett be, de ezeket csak 70 millióért volt hajlandó átengedni Zeletzkinak, aki csupán harminc milliót ígért.

„S” ezredes közben megbetegedett és az ok-

500 lei pénzbírság bélyegnyalásért

Nagyvárad, márc. 29.

Popa István gyantai bíró és postamester ügyét tárgyalta a törvényszék. A postamestert azzal vádolták, hogy a levelekről „lenyalta” a bélyegeket. A bíróság ezért 500 lej pénzbüntetésre ítélte Popát.

Megnyílt Párisban a nemzetközi petroleumkonferencia

Páris, márc. 29.

Szerdán délelőtt Párisban megnyílt a nemzetközi petroleum-konferencia. A konferencián számos termelő és finomító gyár képviseltette magát.

Az egyesületek csak olyan csapatokkal játszhatnak, amelyek tagjai a szövetségnek

Nagyvárad, márc. 29.

A kerületi futballszövetség legutóbbi ülése alkalmával újból a legnyomatókosabban megtiltotta az egyesületeknek, hogy olyan csapatokkal mérkőzzenek, melyek nem tagjai a szövetségnek. Különösen a vidéki csapatok ellen szól ez a tilalom, amelyek teljesen szelektálva működnek, nem akarnak belépni a szövetségbe, hogy a tagdíjfizetési kötelezettségeiktől megszabaduljanak. Ezeknek a kisebb egyesületeknek pedig saját érdekük, hogy érintkezésbe lépjenek a szövetség nagyobb csapataival is, mert máskülönben egészséges fejlődésről szó sem lehet.

mányokat egy ügyvédnek adta át, hogy semmisítse meg azokat. Az ügyvéd azonban ezeket az iratokat eladta három millió le-ért. A sziguranca már a nyomában van ennek az ügyvédnek.

Zeletzki családi élete egyébként nagyon

rendetlen volt. Felesége sok ideig egy Cavná nevű görög állampolgárral élt együtt. A hatóságoknak az a feltevése, hogy így Zeletzki összeköttetésben állott a GPU-val. Cavnát a sziguranca kiutasította az országból.

Ford bezáratta angliai gyárát Eredmény: tízenötezer munkanélküli

Az autókirály hallani sem akar a szakszervezetekről

London, márc. 29.

Ford bezáratta angliai gyárát. Ez összesen 15 ezer munkást érint. Ennyien maradtak munkanélkül. Ford kijelentette, hogy hallani sem akar a szakszervezetekről. Csak

közvetlenül a munkásaival tárgyal. A munkások követelik, hogy a 10 százalékos bérrudációt vonják vissza és Ford ismerje el a szakszervezeteket.

A bukaresti német követ hivatalosan cáfolja a németországi zsidóüldözésekről elterjedt híreket

Bukarest, márc. 29.

A bukaresti német követség igen erőlyes hangú tiltakozást juttatott el illetékes külügyi hatóságokhoz és a napilapok szerkesztőjéhez is. Ebben a leghatározottabban kijelentik, hogy nem igazak azok a hírek, amelyek a németországi zsidóüldözésekről és a zsidó kereskedők elleni bojkottról írnak. A német követség kommunikációja szerint külföldi titélesoportok rágalom-hadjárata az egész, amelyet abból a célból terjesztnek, hogy ezzel a világpiacokon a német árut kiszorítsák.

Kenyeret, kenyeret

A váradi munkanélküliek azt kérték, hogy májusig tartsák nyitva a népkonyhákat

Nagyvárad, márc. 29.

A népkonyhák körül megint baj van. Most nem az élelemmel, nem az adagok mennyiségével van baj, de magával a népkonyhák fentartásával. Az állandó választmány ugyanis úgy határozott, hogy április 20-ig tartja csak nyitva a konyhákat. Ezzel szemben azonban Dancse Jakab, a népkonyhák bérelője azt hangoztatja, hogy ha a város nem fizet, úgy április 1-én bezárja a népkonyhákat, mert nem hajlandó tovább

hitelezni.

A munkanélküliek küldöttsége tegnap megjelent a városházán és ott azt kérte, hogy

legalább május elsőjéig tartsák nyitva a népkonyhákat.

A küldöttség arra is kérte a város vezetőit, hogy Dancse Jakabnak utalják a követelése egy részét, nehogy április elsőjén bezárja a népkonyhát.

Gyújtogató válasz Hitlernek

Berlín mellett egyre-másra égnek az erdők Ezerholdas erdők lettek a lángok martalékai

Berlin, márc. 29.

Berlini jelentések szerint úgy a főváros, mint több nagyobb város közelében nagy erdő égések történtek. Így Stachen közelében 60.000 négyzetméter erdő és le-

gő vált a lángok martalékává. Muggelheim mellett 30.000 négyzetméter terület vált teljesen pusztává. A rendőrség bevezette a nyomozást, mert valószínű, hogy a gyújtogatók politikai okokból követték el tettüket.

Állatias kegyetlenséggel megölték egy öreg házaspárt Debrecenben

A gyilkosság után a holttesteket ravatalra helyezték, petrolummal leöntötték és felgyújtották a gyilkosok

Debrecen, márc. 29.
Borzalmas rablógyilkosságot fedeztek fel Beregböszörményben, amely izgalomban tartja a környék egész lakosságát. Ismeretlen tettesek behatoltak Pál Sándor 73 éves gazdálkodó lakására. A gazdát valamint 69 éves feleségét több késszurással megölték, majd a holttesteket az ágyon keresztül helyezték el, amelyet petrolummal öntöttek le. A vakmerő banditák ezután kifosztották a gazdálkodó házat, majd a szoba közepére ajtó részekből és más deszkákból formális máglyát építettek, amelyre elhelyezték azt az ágyat, amelyen a két holttest hevert. A szobában nagy mennyiségű petrolumot lo-

csoltak szét és távozásuk előtt a máglyát meggyújtották.

Pillanatok alatt hatalmas lángnyelvek csaptak fel a szobában. A szomszédok lettek figyelmesek arra, hogy a ház ablakaiból sűrű füst tör elő. Behatoltak a lakásba, ahol a két holttest már teljesen szénké égett. A borzalmas leletről nyomban értesítették a csendőrséget, amely széles mederben vezetete be a nyomozást. Eddig három gyanús férfit vettek őrizetbe, akik a Beregböszörmény körüli szőlőkben ólálkodtak. Szerdán délután egyébként Debrecenből Beregböszörménybe érkezett dr. Preiszberger vizsgálóbíró, aki a nyomozást vezeti.

Csekély

30 betörés és lopás terheli Nagy László lelkiismeretét

A kolozsvári rendőrségen beismerte minden tettét

Kolozsvár, márc. 29.
A kolozsvári rendőrség nagyszerű fogást csinált az elmúlt éjszaka. Hosszu hajszá után sikerült elfogni Nagy Lászlót hírhedt betörőt, akinek több mint 30 betörés

és lopás terheli a lelkiismeretét. Az elfogott betörő valamennyi terhére rott lopást beismerte és lakásán a lopott nemiak nagyszámú meg is találták. Nagy Lászlót átadták az ügyészségnek.

A román-német vámháboru elkerülhetetlen

Németország a román termékek importját megszorította

Bukarest, márc. 29.
A legfőbb kontingentáló bizottság sajnálkozással állapította meg, hogy Németország egyes román termékek behozatalával szemben sérelmes megszorításokat tett. A

román kereskedelmi kormány most hasonló intézkedésekre készül és a román-német vámháboru kitörését elkerülhetetlennek tartják.

Kiömlő gáz rombadöntött egy angol városban egy épülő házat

Hét munkás meghalt, husz súlyosan megsebesült

London, márc. 29.
Borzalmas robbanás történt Gateston városban. Építési munkálatok közben az egyik munkás vigyázatlanságból átvágott gázcsövet. Az átlukasztott csövön kiáradó gáz explodált és romba döntötte az egész házat. A borzalmas robbanás alkalmával 7 munkás meghalt és 20 súlyos sebesülés történt. A mentési munkálatok megindultak,

mert még most is számosan vannak a romoktól eltemetve.

Időjárás

Északi szél, némi lehűlés, változó felhőzet, de eső nem valószínű.

Örökre szegény ember marad,

ha nem próbálja ki szerencsáját!

Vegyen nálunk még ma egy állami osztálysorsjegyet, minden második sorsjegyből biztosan nyer!

Sorsjegyárak:

1/8 sorsjegyet lei 125 — 1/2 sorsjegyet lei 500 —
1/4 " " 250 — 1/1 " " 1000 —

Vidékre rendeléseket a megfelelő összeg és 17 lei portóköltőség beküldése mellett azonnal teljesítünk.

Erdélyi Magyarság kiadóhivatala

Oradea, Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 10.

Maniu Gyula Bukarestbe utazik

Bukarest, márc. 29.
Maniu Gyula volt miniszterelnök pénteken Bukarestbe érkezik. Nagy fogadást készítene számára hívei és barátai.

FILMPALACE

Csütörtök, péntek

Nagyvárosi bűnök

Főszerepben: Lukács Pál, Gary Cooper.

30 darab ruszlit evett meg öt perc alatt egy tasnadi munkanélküli

Tasnád, márc. 29.
Erdekes, vidám fogadás mulattatja Tasnád lakosságát. Feldheim Miklós alias. nélküli kereskedősegéd rövid 5 perc letorgása alatt fogadashól harminc darab ruszlit evett meg. Az ecetes, hagymás halak egymásután csusztak le a torkán. A nagymeny. nyiségű haltól semmi baja sem történt. Feldheimnak, aki az éjszaka folyamán több liter vizet volt kénytelen meginni. Tasnadon Feldheim Miklós teljesítménye szinte bámulatot keltett.

Játék a fegyverrel: emberhalál

A jegyző szolgálja a gyónlőtte legjobb barátját

Baneasa, márc. 29.
Megdöböntő szerencsétlenség játszódott le Stoian Tudor baneesti jegyző lakásán. Három szolga a jegyző fegyverével játszadozott, amelyben véletlenül egy golyót hagytak. Az egyik tréfából társára irányította a fegyvert, aki tudva, hogy a fegyver töltetlen, kigombolta a ruhját a mellén. A következő percben elkattant a ravasz és a szerencsétlen szolga hangtalanul esett le a padlóra. A golyó éppen a szívébe furódott. A gyilkost azonnal letartóztatták és gondatlanságból elkövetett gyilkosságért vonják felelősségre.

APROHIRDETÉSEK

Egy hirdetés 15 lei. 6 napon keresztül hozott hirdetés 60 Lei.

HELYI ismerettel bíró intelligens ügynőket keresünk. Cím a kiadóban.

NADRAG munkás piaci munkára felvétetik benne munkára. Trebits, Sănc ucca 22 szám.

RAGASZTÓK, bukkolók, paszpólozók és tisztázók azonnal felvétetnek We-Ego Uri ucca 14. 314

UJSÁGARUST jó jövedelemmel telve szűnk Várad, Szőlős és környékére az Erdélyi Magyarság és a Nagyvárad Friss Ujsághoz. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

JÓ JÖVEDELEMMEL keresünk az ország minden részébe megbízható ujságarusokat és körzeti képviselőket. Ajánlatok az „Erdélyi Magyarság” kiadóhivatalához intézendők.

ZSÁK előrajzolva, fonallal együtt (azó nyeghez) legolcsóbban Székelynénel, Royallal szemben. 205

Felelős szerkesztő

Dr. Zoltán Jenő

PASZTOR-NYOMDA. ORADEA.